

Azərbaycan inklüziv iqlim dialoqlarının aparıcı təşkilatçısı kimi çıxış edir

Bakı İqlim Fəaliyyəti Həftəsi 2025 bunun növbəti təsdiqidir

Paytaxtımızda Bakı İqlim Fəaliyyəti Həftəsi 2025 (BCAW2025) öz işini davam etdirir. Beş gün keçiriləcək tədbirin artıq üçüncü günüdür. Sentyabrın 29-da açılış mərasimi keçiriləndən sonra nəzərdə tutulan mövzuların sessiyalarda müzakirəsi aparılır.

Əvvəla xatırladaq ki, birinci Bakı İqlim Fəaliyyəti Həftəsi keçən il COP29 ərəfəsində keçirilib. Ötən ilin təcrübəsi sayəsində formalaşmış möhkəm təməl üzərində qurulan bu təşəbbüs hazırda beynəlxalq əməkdaşlıq, eləcə də innovasiyalar, bilik mübadiləsi və praktiki iqlim həlləri üzrə mühüm platforma funksiyasını davam etdirir. Onu da qeyd edək ki, dünyanın müxtəlif yerlərində təşkil olunan iqlim fəaliyyəti həftələri beynəlxalq iqlim diplomatiyasına yeni nəfəs verməklə yanaşı, iqlim fəaliyyətinin həm yerli, həm də regional müstəvidə həyata keçirilməsinə diqqət yetirilməsini zərurətə çevirmişdir. İqlim fəaliyyəti həftələri həm Asiya, Latin Amerikası və Afrika ölkələrində, həm də Yaxın Şərq və Şimali Afrika (MENA) regionlarında Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının (UNFCCC) Regional İqlim Həftələrini tamamlayır. Onlar UNFCCC-nin Tərəflər Konfransı (COP) ərəfəsində ambisiyaların artırılması, eləcə də iqlim fəaliyyətinin sürətləndirilməsi istiqamətində aparılan rəsmi diplomatik sözlərə töhfə verir.

Hazırda paytaxtımızın evsahibliyi etdiyi tədbirin ilk sessiyalarından biri də məhz belə adlanırdı: "Azərbaycanın iqlim liderliyi: COP29-dan Bakı İqlim Fəaliyyəti Həftəsi 2025-ə". Sessiyada BMT-nin Azərbaycandakı rezident koordinatoru Vladanka Andreeva COP30-da yeni hədəflərin müəyyən edilə biləcəyinə diqqət çəkib. Qeyd edib ki, COP29-dan dərs alınmalı, onun nəticələri tətbiq olunmalıdır: "BMT-nin Baş katibi yeni beynəlxalq səviyyədə hədəflər, ambisiyalar müəyyən edib. Onlardan biri temperaturun 1,5 dərəcədən yüksəlməsinin qarşısını almaqdır. Biz alternativ enerjiden istifadə etməliyik. Məşələri qorumaq vacibdir. Çünki karbon emissiyaların qarşısını alır. Ağır metallurgiya müəssisələrində qaz emissiyalarının azaldılması üçün yeni texnologiyalar tətbiq etməlidirlər. Hər bir cəmiyyətin öz texnoloji strategiyaları olmalıdır. Düşünürəm ki, növbəti ildə Azərbaycan öz yeni əməkdaşları ilə yeni hədəflər müəyyən edəcək".

Sessiyada həmçinin qeyd olunub ki, Bakı İqlim Fəaliyyəti Həftəsi iqlim sahəsində görülən işləri müzakirə etmək, təcrübə mübadiləsi aparmaq və gələcək üçün birgə həll yolları tapmaq baxımından ideal platformadır. Burada aparılan müzakirələr imkan verir ki, həm uğurların məmnunluğu bölüşdürülsün, həm də mövcud problemlərə diqqət yetirilsin.

Bakı İqlim Fəaliyyəti Həftəsi çərçivəsində "dəyirmi masa" da keçirilib. "İqlim dayanıqlılığı və sıfır emissiyaya keçid üçün iqlim qanunlarının və təşkilatlarının gücləndirilməsi" mövzusu müzakirə olunub. Müzakirələr zamanı Milli Məclisin deputatı, Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri Sadiq Qurbanov global iqlim dəyişikliyi fəsadlarının hər gün daha aydın şəkildə hiss olunduğuna diqqət çəkib: "Bu dəyişikliklər yalnız ətraf mühitə deyil, həm də insanların sağlamlığına və gələcək nəsillərin həyatına ciddi təsir göstərir. Genetik problemlərə yol açan iqlim dəyişiklikləri göstərir ki, biz daha rəşional və davamlı addımlar atmalıyıq".

O qeyd edib ki, hazırkı dünyada hərbi əməliyyatların da təsirini nəzərə alsaq, görüləcək tədbirlər yalnız insanlara deyil, həm də planetimizin gələcəyinə təsir göstərir. Bu baxımdan Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə irəli sürülən sülh və əməkdaşlıq prinsipləri xüsusilə önəm daşıyır. "Davamlı inkişafın əsas meyarlarından biri enerji istehsalıdır. Son dövrlərdə enerji şəbəkəsinə tələbat əhəmiyyətli dərəcədə artıb. Azərbaycanda bərpaolunan enerji sahəsində atılan addımlar bu baxımdan mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Xüsusilə Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bölgələrində yaradılan yeni enerji obyektləri ölkəmizin enerji təhlükəsizliyinə və davamlı inkişafına böyük töhfə verir. Statistik göstəricilər göstərir ki, gələcəkdə global enerji tələbatı daha da artacaq. Bu isə bizi daha çox məsuliyyətli və innovativ yanaşmalar tətbiq etməyə məcbur edir. Məqsədimiz həm ekoloji dayanıqlılığı təmin etmək, həm də enerji resurslarını səmərəli istifadə etməkdir", - deyə deputat vurğulayıb.

Prezidentin İqlim məsələləri üzrə nümayəndəsi, COP29-un prezidenti Muxtar Babayev Azərbaycanın bu gün iqlim və ətraf mühit sahəsində 20 beynəlxalq konvensiyanın üzvü olmasına diqqət çəkib.

Bakı İqlim Fəaliyyəti Həftəsinin ikinci günü ərzində iqlim fəalları, ekspertlər, yüksək səviyyəli qonaqlar müxtəlif mövzular ətrafında fikir mübadiləsi apardılar.

Tematik mövzu "Yaşıl Keçid və Transformasiya" olub. Belə ki, Azərbaycan zəngin bərpaolunan enerji potensialına malikdir və bu sahədə müəyyən etdiyi hədəfləri var. Belə ki, ölkəmiz 2030-cu ilə qədər elektrik enerjisində bərpaolunan enerjinin qoyuluş gücü payını 30 faizə çatdırmaq və "yaşıl enerji" sahəsində lider olmaq üçün mövcud enerji sistemini şaxələndirir. Azərbaycan həmçinin 1,5°C hədəfinə uyğun olaraq növbəti Milli Səviyyədə Müəyyən Edilmiş Təhfələr (NDC) sənədi çərçivəsində öz milli hədəflərini yeniləyəcək. Bundan əlavə, ölkənin quruda və dənizdə mövcud olan zəngin külək enerjisi resursları dayanıqlı enerji istehsalı üçün mühüm imkanlar yaradır.

Çıxışlarda xatırladılıb ki, Azərbaycanın külək enerjisi üzrə quruda 3 qıqavat həcmində iqtisadi potensiala, həmçinin dənizdə 157 qıqavat texniki potensiala malikdir. Bu potensialın reallaşdırılması istiqamətində mühüm addımlar atılıb. "ACWA Power" və "Masdar" kimi beynəlxalq investorlarla həyata keçirilən layihələr bunun bariz nümunəsidir.

Hazırda hidroenerji ölkənin illik elektrik enerjisi istehsalının təqribən 10 faizini təşkil edir. Şirin su ehtiyatlarının təxminən 25 faizi Prezident İlham Əliyevin "yaşıl enerji" zonası elan etdiyi Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında cəmləşir. Bu potensial həmin ərazilərdə 2050-ci ilədək xalis sıfır (net-zero) hədəfinə çatmaq üçün xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Hidroenergetika infrastrukturunun tacı isə 424 MVt qoyuluş gücünə malik Mingəçevir Su-Elektrik Stansiyası hesab olunur.

Ölkəmizin iqtisadi cəhətdən səmərəli günəş enerjisi potensialı 23 qıqavat təşkil edir. Başqa sözlə, günəşli saatların sayı ildə 2400-3200 saat arasında dəyişir. Bu da təbii ki, günəş enerjisi istehsalı üçün əlverişli şərait və imkan yaradır. İki il əvvəl 230 meqavatlıq "Qaradağ" Günəş-Elektrik Stansiyasının açılışı və hazırda bir sıra digər layihələrin reallaşdırılması da elə bunu göstərir.

Bakı İqlim Fəaliyyəti Həftəsinin gündəliyində "yaşıl texnologiya" sahəsində iş quran sahibkarların, iqlim idarəçiliyi və fəaliyyətinə yeni baxış bucağı təklif edən gənclərin iştirakı ilə keçiriləcək sessiyalar və digər tədbirlər də var. Bütün bunlar bir daha təsdiqləyir ki, Azərbaycan inklüziv iqlim dialoqlarının aparıcı təşkilatçılarından olaraq fəaliyyətini davam etdirir.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"